

Book Review

ฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยที่ยิ่งใหญ่ตลอดกาล

(A Story of HARVARD), 2552

โดย วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร

สำนักพิมพ์แสงดาว, 216 หน้า

พิชชาอรฐ์ สิริชีวะเกษร

Pitcha-orn Sirichewakesron

“ฮาร์วาร์ดมหาวิทยาลัยที่ยิ่งใหญ่ตลอดกาล” หนังสือที่เขียนโดยอดีตนักเรียนไทยที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดมานาน 5 ปี ดร. วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร ราชบัณฑิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ผู้ซึ่งจบการศึกษาปริญญาเอกทางเศรษฐศาสตร์จากบัณฑิตวิทยาลัยศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เคยเป็นอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เศรษฐกรเอก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และมีตำแหน่งมากมายทั้งทางการเมือง ทางด้านรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และการเป็นผู้แทนระดับประเทศ

เมื่อปี พ.ศ. 2543 ดร. วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับฮาร์วาร์ดมาแล้วเรื่อง “นักเรียนฮาร์วาร์ด” โดยได้กล่าวถึงเรื่องราวของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดโดยสังเขป ความเกี่ยวข้องกับฮาร์วาร์ดกับประเทศไทยและคนไทย และประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากการศึกษาที่ฮาร์วาร์ด และในปี พ.ศ. 2552 ดร. วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร ได้เขียนหนังสือ “ฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยที่ยิ่งใหญ่ตลอดกาล” เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความผูกพัน และความกตัญญูที่มีต่อสถาบันการศึกษา โดยให้ผู้อ่านได้รับทราบถึงประวัติและวิวัฒนาการอันยิ่งใหญ่ของมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดของอเมริกา ซึ่งมีอายุ

ยาวนานกว่า 37 ทศวรรษ เส้นทางกว่าจะมาเป็นมหาวิทยาลัยที่ยิ่งใหญ่ดังปัจจุบันไม่ได้ราบเรียบ ปัญหา อุปสรรค มีมากมาย ที่สำคัญการจะดำรงความยิ่งใหญ่อย่างไม่เสื่อมคลายก็ไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ฮาร์วาร์ดก็สามารถฟันฝ่าจนมาเป็นฮาร์วาร์ดที่ยิ่งใหญ่ในปัจจุบัน หนังสือเล่มนี้อาจจะอ่านยากไปบ้างเพราะเป็นเรื่องราวของประวัติศาสตร์ ในแต่ละช่วงปีมีชื่อผู้เกี่ยวข้องมากมาย แต่ความน่าสนใจและชวนติดตามอยู่ที่ ฮาร์วาร์ดแก้ปัญหาและสามารถผ่านพ้นช่วงเวลาที่ยากลำบากแต่ละช่วงไปได้อย่างไร

หนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วย 4 บท เริ่มตั้งแต่การก่อตั้งและวิวัฒนาการ การพัฒนามหาวิทยาลัยในช่วงแรกซึ่งเป็นช่วงที่มีสงครามโลกทั้งสองครั้ง และติดตามด้วยการพัฒนามหาวิทยาลัยหลังสงครามโลกจนถึงปัจจุบัน

เบื้องแรกของวิวัฒนาการ

ผู้เขียนนำเสนอบทแรกของหนังสือโดยระบุให้รู้ว่า มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2179 ก่อนการประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา 140 ปี นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกและมหาวิทยาลัยแถวหน้าของอเมริกา ตลอดระยะเวลา 373 ปี (พ.ศ. 2552) แห่งการวิวัฒนาการมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้

สังคมและถ่ายทอดประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาให้กับบรรดานักศึกษา ซึ่งผู้ที่สำเร็จการศึกษามักจะกลายเป็นบุคคลโดดเด่นในสังคมและมีชื่อเสียงทั้งในระดับชาติและระดับโลก กว่าเจ็ดสิบเจ็ดปีมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วโลกนั้นมีอุปสรรคมากมาย

ในช่วงเริ่มก่อตั้ง ฮาร์วาร์ดเผชิญหน้ากับอุปสรรคหลายด้านไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษาที่เป็นระบบการศึกษาแบบ“คลาสสิก” เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งผลิตนักสอนศาสนา และ “สุภาพบุรุษที่มีการศึกษา” โดยการให้เรียนวิชาที่ล้าหลัง แทนที่เรียนเกี่ยวกับด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีหรือการติดตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมหาวิทยาลัยอื่นๆที่เปิดตามหลังมาได้สอนเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว นอกจากนี้ฮาร์วาร์ดยังประสบปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับทั่วไปและมีปัญหาด้านการบริหารจัดการซึ่งเกิดมาจากการขาดแคลนกลุ่มบุคคลผู้บริหารที่มีคุณสมบัติเหมาะสม อีกทั้งระบบที่ฮาร์วาร์ดได้นำมาปรับใช้เพื่อการบริหารจากประเทศอังกฤษก็ไม่เหมาะสมอีกด้วย

ในด้านสังคม ผู้ปกครองในยุคนั้นเห็นว่าการเรียนในมหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นเส้นทางไปสู่ความสำเร็จหรือร่ำรวย การส่งลูกหลานเข้ามหาวิทยาลัยจึงเป็นเพียงเพื่อให้มหาวิทยาลัยดูแลควบคุมความประพฤติ ทำให้มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดไม่ได้พัฒนาในด้านวิชาการ ไม่มีบทเรียนการสอนการทดลองเพิ่มความรู้ใหม่ๆ นักศึกษารู้สึกอึดอัดในการเรียน ในขณะที่ยากจนอาจารย์ระดับแนวหน้าของมหาวิทยาลัยก็ทยอยกันลาออก

ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า การที่มหาวิทยาลัยจะมีการควบคุมดูแลที่ถูกต้อง มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน **อธิการบดีเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการผลักดันและกระตุ้นให้การพัฒนาเกิดขึ้น**ผลงานอันโดดเด่นของอธิการบดี เช่น **อธิการบดี จอห์น เลเวอร์เรตต์** ได้จัดระเบียบการบริหารมหาวิทยาลัยให้เป็นระบบชัดเจน

เป็นที่เข้าใจทั่วไปทั้งคณาจารย์และผู้บริหารจากภายนอก **อธิการบดี จอห์น ธอร์นตัน เคิร์กแลนด์** ได้พัฒนาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยตลอดจนขยายโอกาสการรับนักศึกษาเข้าเรียนจนมหาวิทยาลัยมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น มีอาคารใช้สอยและมีเงินทุนมากขึ้น และ**อธิการบดี ชาร์ลส์ วิลเลียม อีเลียท** อธิการบดีคนสำคัญที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารยาวนานกว่า 40 ปี ผู้ซึ่งปฏิรูปการเรียนการสอนชนิด “หน้ามือเป็นหลังมือ” นอกจากจะปรับปรุงระบบการศึกษาให้ทันสมัย เปิดกว้างให้อิสระในการเรียนการสอนแล้วยังเน้นพัฒนาระบบการศึกษาให้เข้ากับสมัยสังคมมากขึ้น จนทำให้มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดกลายเป็นชุมชนปัญญาที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเป็นสถานที่ที่มีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดีทำให้ทั้งนักศึกษาและคณาจารย์สามารถพัฒนาศึกษาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันได้อย่างไว้ใจจำกัด และยังสร้างความน่าเชื่อถือกับเศรษฐกิจในการบริจาคเงินพัฒนามหาวิทยาลัยควบคู่ไปกับการส่งลูกหลานเข้าศึกษาเพื่อประกอบอาชีพที่มั่นคงในอนาคตซึ่งนับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ฮาร์วาร์ดแข็งแกร่งและเจริญขึ้นเกือบแทบทุกด้าน

ฮาร์วาร์ดในช่วงแรกของศตวรรษที่ 20

ในช่วงครึ่งแรกของบทที่ 2 ผู้เขียนได้อธิบายรายละเอียดประวัติของมหาวิทยาลัยนับตั้งแต่ยุคบุกเบิกทวีปอเมริกาจนกระทั่งจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมจากบทแรกมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้ก่อตั้งขึ้นโดยได้รับการอนุมัติงบประมาณจากองค์กรบริหารอาณานิคมแห่งใหม่ของอังกฤษและมีการจัดตั้งคณะกรรมการ "บอร์ด ออฟ โอเวอร์ซีเยอร์" เพื่อควบคุมดูแลมหาวิทยาลัยเริ่มแรกมหาวิทยาลัยยังมีสถานะแค่คอลเลจและยังไม่มีชื่อประจำสถาบันการศึกษาถัดมาอีก 2 ปีจึงได้ชื่อประจำสถาบันเป็นฮาร์วาร์ดคอลเลจ จากรัฐบาลของอาณานิคมซึ่งชื่อนี้รัฐบาลตั้งเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่นักสอนศาสนาจอห์น ฮาร์วาร์ด ผู้ซึ่งอุทิศที่ดินของตนกว่าครึ่ง รวมทั้งหนังสือจำนวนมากว่า

400 เล่มจากห้องสมุดส่วนตัวเพื่อการศึกษาของสถาบันแห่งนี้ อย่างไรก็ตามการ อุทิศที่ดินและหนังสือของจอห์นฮาร์วาร์ดหรือการได้รับการบริจาคเงินทุนจากผู้อื่น ก็ไม่เพียงพอที่จะทำให้สถาบันการศึกษาแห่งนี้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ในช่วงนั้นรัฐบาลของรัฐแมสซาชูเซตส์ถึงขั้นต้องออกมาประกาศขอแรงสนับสนุนการบริจาคจากสาธารณชน ในขณะที่เดียวกันก็มีการส่งผู้แทนไปอังกฤษขอบริจาคทุนทรัพย์อีกทางด้วย จากปัญหาหลักนี้อธิการบดีท่านแรกของฮาร์วาร์ดคอลเลจ นายเฮนรี คินสเตอร์ ได้ตัดสินใจร้องขอให้รัฐบาลออกกฎหมายให้มีสภามหาวิทยาลัยหรือฮาร์วาร์ดคอร์ปอเรชันขึ้นเพื่อทำหน้าที่ควบคุมมหาวิทยาลัยซึ่งสภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยอธิการบดี เฮอร์นิงกูมและคณาจารย์จำนวน 5 คนดำเนินการภายใต้การควบคุมคณะกรรมการอีกชั้น ทำให้มีการแบ่งสัดส่วนการบริหารและมีอิสระในการศึกษาชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการขอบริจาคจากสาธารณชนมาอีกส่วนด้วยซึ่งการบริหารเช่นนี้กลายเป็นการบริหารตัวอย่างและประเพณีต้นแบบให้แก่ระบบมหาวิทยาลัยทั่วอเมริกาสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ในด้านการศึกษานั้นฮาร์วาร์ดคอลเลจเน้นการศึกษาด้านศาสนศาสตร์ปรัชญาประวัติศาสตร์ภาษาศาสตร์และคณิตศาสตร์ซึ่งฮาร์วาร์ดคอลเลจได้นำระบบการศึกษานี้มาจากอังกฤษและได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อฮาร์วาร์ดคอลเลจได้เลือกบุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ นักบวชสอนศาสนา นายจอห์นเลเวอร์เรตต์ มาดำรงตำแหน่งอธิการบดีเพราะจะได้ไม่ต้องมีการกำหนดการสอนทางศาสนาเข้าข้างลัทธิใดลัทธิหนึ่งเหมือนในอดีต

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้กล่าวถึงขั้นตอนแผนงานและนโยบายการพัฒนากระบวนการศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดโดยเน้นทั้งข้อดีและข้อเสียรวมถึงผลลัพธ์ในแต่ละนโยบายซึ่งง่ายต่อการเปรียบเทียบและนำไปปรับใช้ในเชิงประยุกต์กับสถาบันการศึกษาในประเทศไทยได้อีกด้วย เช่น มีการก่อตั้งคณะอื่นๆ

เพิ่มเติม อาทิ โรงเรียนแพทย์ โรงเรียนกฎหมายและโรงเรียนวิศวกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยศิลปศาสตร์ มีการปรับปรุงการสอนให้มีระบบวิชาเลือกเพื่อเปิดโอกาสการศึกษาในแขนงใหม่ๆเพิ่มขึ้น มีการเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้ทดลองศึกษาด้านต่างๆเพิ่มเติม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างการศึกษานออเมริกาและทั่วโลก มีการยกเลิกวิชาการศึกษาเข้าบางวิชา รวมไปถึงสร้างเป้าหมายในการลดปีการศึกษาจาก 4 ปีเป็น 3 ปีและการรวมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีโอไอทีเข้ากับคณะวิทยาศาสตร์อีกด้วย ซึ่งผู้ที่คิดแผนงานนโยบายเหล่านี้คืออธิการบดีชาร์ลส์ อีเลียท ผู้ซึ่งมีเป้าหมายที่จะปฏิรูปการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดให้ทันสมัยทันสมัย เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความยอดเยี่ยมยิ่งใหญ่นักศึกษาที่จบไปจะต้องเป็นผู้ที่สามารถสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ประเทศชาติและต้องตอบสนองความต้องการของบ้านเมืองได้

โครงการของ อธิการบดีชาร์ลส์ อีเลียท ประสบผลสำเร็จอย่างสูงแต่ในขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาระยะยาวตามมาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกวิชาได้เสรีและลดจำนวนปีการศึกษานักศึกษาเลือกเรียนแต่วิชาพื้นฐานเพื่อให้เรียนจบง่ายขึ้น แต่ขาดความรู้ลึกซึ้งที่จะนำไปศึกษาต่อเพิ่มเติมหรือนำไปประกอบวิชาชีพเฉพาะได้ รวมถึงการเปิดการรับนักศึกษามากเกินความสามารถที่มหาวิทยาลัยรองรับได้ ทำให้จำนวนที่ฝึกไม่เพียงพอแก่นักศึกษาซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาและเงินทุนของนักศึกษาที่มีฐานะในระดับปานกลางอย่างเห็นได้ชัด สุดท้ายปัญหาเหล่านี้ก็หนีไม่พ้นการระดมทุนบริจาคจากนักศึกษาเก่าและนักธุรกิจเศรษฐีต่างๆ

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้มีการปรับตัวอยู่ตลอด เช่น เมื่อสงครามกลางเมืองสิ้นสุดลงมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้ตั้งคณะกรรมการเรียนการสอนธุรกิจขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในทางภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของอเมริกา ในขณะที่นั้นอธิการบดี ลอเรนซ์ โลเวลล์ นอกจากจะเล็งเห็นความสำคัญในการเรียนการสอนภาคเศรษฐศาสตร์

และธุรกิจแล้วยังมุ่งพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยีต่างๆรวมไปถึงวิศวกรรมศาสตร์อีกด้วย และเมื่อช่วงที่ประเทศสหรัฐอเมริกาและทั่วโลกเริ่มเตรียมตัวเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาพากันหยุดชะงักตามภาวะสงครามไปด้วย มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดต้องปรับตัวให้เข้ากับช่วงสงครามด้วยเช่นกัน นักศึกษาต้องไปเป็นทหารรับใช้ประเทศชาติ หลักสูตรต้องลดเวลาลงเพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตได้ทันกับความต้องการของประเทศและสังคมในขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มหลักสูตรทางการทหารเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้เป็นประโยชน์ในการรบและการใช้ชีวิตในช่วงเกิดสงครามนี้ด้วย เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลง มหาวิทยาลัยต้องปรับหลักสูตรการศึกษากลับสู่หลักสูตรปกติ ตัวอาคารเรียนต้องปรับปรุงซ่อมแซม การระดมทุนทำได้ยากเพราะเงินบริจาคได้ลดจำนวนลงไปตามกระแสเศรษฐกิจของประเทศที่อยู่ในภาวะขาด

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เข้าไปมีส่วนทางการเมืองหลายครั้ง โดยเมื่ออเมริกามีการเปลี่ยนผู้นำและเปลี่ยนนโยบายบริหารเศรษฐกิจประเทศใหม่ทีเรียกว่านิวดีล ซึ่งนโยบายนี้ได้รับการคิดร่างแผนงานขึ้นจากความช่วยเหลือของฮาร์วาร์ดแมน การบริหารภายใต้้นโยบายนี้ได้ผลดีเกินคาด เศรษฐกิจของอเมริกาฟื้นตัวในระดับหนึ่งอย่างรวดเร็วทำให้เงินทุนบริจาคมามีมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเพิ่มขึ้นอย่างมากมายซึ่งสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการทั่วไปรวมถึงการบริหารภาควิชาการได้อีกด้วย และระหว่างที่อเมริกากำลังเร่งพัฒนาฟื้นฟูประเทศสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มก่อตัวขึ้นเมื่ออเมริกาได้ประกาศเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างเต็มตัวมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้ประกาศจุดยืนและเตรียมสนับสนุนรัฐบาล และมีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองต่อไป

ฮาร์วาร์ดในช่วงหลังของศตวรรษที่ 20

ในบทที่ 3 นี้ผู้เขียนต้องการเน้นเรื่องราวความ

สัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยภาครัฐภาคอุตสาหกรรมและสภาวะการเมืองการสงครามที่ต้องเผชิญหรือได้รับอิทธิพลในทางใดทางหนึ่งซึ่งผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นว่าสถานการณ์เช่นนี้ล้วนเกิดขึ้นในทุกสังคมและทุกฝ่ายต่างต้องมีบทบาทในการเผชิญหน้าแก้ไข ปัญหา หลังจากทีอเมริกาประกาศเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างเต็มตัวมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เริ่มมีการเตรียมการสนับสนุนรัฐบาล เช่น การเพิ่มหลักสูตรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสงครามและการฝึกทหารการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนอาคารสถานศึกษาและเวลาเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในช่วงเวลานั้น การเพิ่มงบประมาณจากภาครัฐและส่งเสริมการตลาดสนับสนุนการทหารรวมไปถึงการส่งบุคลากรและนักศึกษาเข้าร่วมรบในสงครามด้วย ซึ่งผู้เขียนได้เน้นชี้ให้เห็นว่าการร่วมมือกันภายใต้การค้นคว้าวิจัยที่เรียกว่าสหวิทยาการในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้ได้สร้างความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างภาครัฐบาลภาคอุตสาหกรรมและภาคมหาวิทยาลัยนอกจากนี้ยังผลักดันให้เกิดทฤษฎีและหลักสูตรวิชาการชั้นสูงแขนงใหม่ๆ อีกด้วย

สงครามโลกครั้งที่ 2 ชิดเยือนนานถึง 3 ปี 8 เดือนจนกระทั่งยุติลงด้วยการลงระเบิดปรมาณูที่คิดค้นขึ้นจากการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดหลังสงครามสิ้นสุดลงระดับจำนวนนักศึกษากลับมาเพิ่มมากขึ้นเป็นเท่าตัวส่วนมากมาจากจำนวนทหารปลดประจำการหรือทหารผ่านศึกในขณะเดียวกันตัวมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดก็มีความบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลทั้งด้านการวางแผนเศรษฐกิจและการตั้งสถาบันค้นคว้าวิจัยทั่วโลกเพื่อพัฒนาสังคมเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้แก่ประเทศชาติจนแทบจะกล่าวได้ว่าฮาร์วาร์ดเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล

นอกเหนือไปจากบทบาทที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดต้องสนับสนุนภาครัฐแล้วมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดยังปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาเพื่อให้

สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยด้วย ได้มีการรวมวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกันเป็นวิชาใหม่ เปิดภาควิชาใหม่ มีการทดลองใช้ระบบการศึกษาทั่วไปครั้งแรกและซ่อมแซมและสร้างอาคารเรียน และห้องสมุดเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังมีการแต่งตั้งศาสตราจารย์สตรีคนแรกในคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์อีกด้วย ทั้งนี้ นับแต่อดีตจนถึงเวลานี้ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้แสดงจุดยืนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการไม่กีดกันทางด้านศาสนาชนชั้นและสิทธิเสรีในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการรับชาวผิวหรือชาวผิวดำเข้าเรียนหรือการแต่งตั้งศาสตราจารย์สตรีในคณะศึกษาที่เป็นหัวใจหลักของมหาวิทยาลัย

อย่างที่ผู้เขียนได้กล่าวเอาไว้ว่าฮาร์วาร์ดนั้นแทบจะเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐไปแล้วเพราะผู้นำและคณะรัฐบาลล้วนเป็นศิษย์เก่าของฮาร์วาร์ด ระบบการเมืองการเศรษฐกิจถูกวางแผนจากมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ดการพัฒนาวิทยาศาสตร์สังคมและเทคโนโลยีก็กระทำโดยมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและสุดท้ายปัญหาทางภาครัฐบาลและการเมืองก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยไม่ทางตรงก็ทางอ้อม มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดยังคงมีปัญหาภายในต่อเนื่องมาเป็นระยะ บางครั้งเบาแต่บางครั้งก็หนักและรุนแรง ทั้งนี้ก็จะขึ้นอยู่กับอิทธิพลในความคิดทางการเมืองการเปลี่ยนค่านิยมตามกระแสวัฒนธรรมของนักศึกษาและมุมมองความคิดต่างกันระหว่างคณาจารย์ด้วยกันในเรื่องวิชาการและการบริหารมหาวิทยาลัยจนทำให้อิทธิกรบตีบาคนต้องลาออกจากตำแหน่งไป

ฮาร์วาร์ดในศตวรรษที่ 21

บทสุดท้ายกล่าวถึงฮาร์วาร์ดในปัจจุบัน นับตั้งแต่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดก่อตั้งขึ้นจวบจนถึงปัจจุบันศตวรรษ 21 ฮาร์วาร์ดได้ปรับปรุงพัฒนาก้าวหน้าขึ้นมากมายในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นระบบการบริหารสถาบันหลักสูตรการศึกษานุเคราะห์และอาคารสิ่งก่อสร้างต่างๆทุกสิ่งล้วนก้าวหน้าและทันสมัยตามสังคมและสภาพแวดล้อมโดยที่ฮาร์วาร์ด

ยังคงสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายและสามารถระดมทุนได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นการบริหารงบประมาณของฮาร์วาร์ดก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของนักศึกษาด้วย จากความแข็งแกร่งจุดนี้ทำให้ทั้งนักศึกษาและคณาจารย์จากทั่วทุกมุมโลกต่างให้ความสนใจที่จะมาแสวงหาความรู้และงานวิชาการที่ฮาร์วาร์ดแห่งนี้ ในช่วงที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดดำเนินเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 สถาบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในด้านการบริหารโดยขยายขอบเขตการบริหารให้เป็นระบบมากขึ้นเพื่อครอบคลุมการกระจายอำนาจการบริหารและช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของอธิการบดีอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังมีการรวมมหาวิทยาลัยจนกลายเป็นสถาบันแบบโคเอ็ดที่ทั้งหญิงและชายมาเรียนรวมกันได้และยังเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักศึกษาหญิง ในขณะที่เดียวกันก็ปรับคุณสมบัตินักศึกษาพัฒนาระบบการสอบเข้าและควบคุมจำนวนนักศึกษาเพื่อให้ได้นักศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถควบคุมงบประมาณได้ อีกทั้งนอกจากนี้นักศึกษาชั้นคุณภาพตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงระดับบัณฑิตศึกษาก็มีเพิ่มขึ้นด้วยการเปิดกว้างในการรับสมัครนักศึกษาต่างประเทศเพิ่มขึ้นและพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้เป็นแบบสหวิทยาการจึงทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้าในศาสตร์และความรู้แขนงใหม่ๆ ได้อย่างไร้ขอบเขตซึ่งทำให้นุเคราะห์ของฮาร์วาร์ดกลายเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางจนได้รับรางวัลระดับโลกหลายรางวัลและยังกลายเป็นบุคคลที่มีหน้าที่และบทบาทอันโดดเด่นระดับแนวหน้าอีกด้วย

ในด้านสิ่งก่อสร้างนอกจากจะมีอาคารและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกใช้สอยเพิ่มขึ้นฮาร์วาร์ดยังวางแผนจะขยายวิทยาเขตออกไปเพื่อรองรับจำนวนปริมาณนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นและยังช่วยสนับสนุนโครงการขยายมหาวิทยาลัยระยะยาว 50 ปีให้เป็นไปตามแผนที่วางเอาไว้ด้วย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาการวิจัยทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ที่สามารถช่วยพัฒนาการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้มีความ

เป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมไปถึงเพื่อจุดประสงค์ในการเพิ่มกำลังในการป้องกันและกำลังรบของประเทศให้สูงขึ้น

แต่ในยุคศตวรรษที่ 21 ก็มีปัญหามากมายอีกเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการคิดต่างในการบริหารระหว่างอธิการบดีและคณะบริหารจนทำให้นักลากรในสถาบันเกิดความไม่พอใจและทยอยกันลาออกจนเกิดภาวะขาดตอนในการบริหารงานการดำเนินการผิดพลาดในนโยบายของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของสถาบัน รวมไปถึงการทุจริตโครงการของบุคลากรในฮาร์วาร์ดเองและที่ร้ายแรงที่สุดคือ เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 สภาพเศรษฐกิจเริ่มเกิดวิกฤตและตกต่ำชบเซาจนส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดทำให้จำเป็นต้องบริหารงบประมาณอย่างรัดกุมเข้มงวดขึ้นมากกว่าเดิม

จะเห็นได้ว่ากว่าจะมาเป็นฮาร์วาร์ดที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงโด่งดังทั่วโลกไม่ใช่เรื่องง่าย การคิดการตัดสินใจของผู้นำเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งยวดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งเป้าหมายและปณิธานในการก่อตั้งและพัฒนามหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดในศตวรรษที่ 21 นั้นมุ่งมั่นว่าไม่ให้เกิดปัญหาใดๆขึ้น. . .

“ฮาร์วาร์ดจะต้องก้าวต่อไปข้างหน้าด้วยความยิ่งใหญ่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันพร้อมกับรับผิดชอบต่อโลกและสังคมด้วย นอกจากนี้ฮาร์วาร์ดยังต้องรักษาสมดุลระหว่างการเปิดกว้างเพื่อรับนวัตกรรมและสิ่งใหม่ๆโดยที่ยังคงรักษาประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญและควรอนุรักษ์แต่ดั้งเดิมเอาไว้ หากแต่ฮาร์วาร์ดเองก็ต้องพิจารณาข้อมูลต่างๆให้ละเอียดถี่ถ้วนเพื่อแสวงหาความจริงและถูกต้องเพื่อเข้าใจโลกใบนี้ในทุกๆด้านบนความเป็นจริง”

ฮาร์วาร์ดได้ก้าวผ่านปัญหาต่างๆ แม้แต่ในช่วงภาวะสงครามจนมาเป็นมหาวิทยาลัยที่ยิ่งใหญ่ได้แนวคิดการบริหาร การแก้ไขปัญหาต่างๆ จะมีกลยุทธ์อย่างไร สามารถติดตามได้จากหนังสือ **“ฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยที่ยิ่งใหญ่ตลอดกาล”** หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะกับผู้ที่สนใจจะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และผู้บริหารต่างๆ โดยเฉพาะผู้บริหารสถาบันการศึกษา ที่สามารถนำแนวคิด การแก้ไขปัญหา และรูปแบบการบริหารงานไปประยุกต์ใช้ ซึ่งวิวัฒนาการของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดน่าจะเป็นประโยชน์และเป็นบทเรียนแบบอย่างต่อการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้อย่างดีเพื่อให้การศึกษาดอบสนองสภาพปัญหาเศรษฐกิจและสังคม และความต้องการของประเทศชาติบนพื้นฐานของความเป็นจริงได้อย่างเหมาะสม